

Sygn. akt II Ca 662/20

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Agnieszka Śliwa

Sędzia Sądu Okręgowego Alina Szymanowska

Sędzia Sądu Okręgowego Tomasz Żak

protokolant: prot. sąd. Anna Szymanowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z wniosku Uniwersytetu (...) w P.

przy udziale (...) S.A. w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 28 lutego 2020 r.

sygn. akt VII Ns 791/17

p o s t a n a w i a:

I. oddalić apelację;

II. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

Alina Szymanowska Agnieszka Śliwa Tomasz Żak

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Uniwersytet(...) w P. wniósł o ustanowienie na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. i jej następców prawnych służebności przesyłu w zakresie wskazanym w art. 305⁽¹⁾ k.c. i przebiegu opisanym na mapie ewidencyjnej, za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 4.312.800 zł płatnym na rzecz wnioskodawcy od uczestnika postępowania w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Wniosek ów dotyczył działki nr (...) o powierzchni 97,1263 ha, działki nr (...) o powierzchni 0,4960 ha i działki (...) o powierzchni 47,5863 ha, dla których Sąd Rejonowy P. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Służebność przesyłu miałyby polegać na istnieniu urządzeń przesyłowych, linii napowietrznych, kabla energetycznego, umożliwiających używanie, korzystanie i pobieranie pożytków z urządzeń elektroenergetycznych, jak również prawie swobodnego dostępu do tych urządzeń przez pracowników służb

eksploatacyjnych w celu usuwania drobnych awarii, wykonywania bieżących prac eksploatacyjnych i konserwacyjnych dla wnioskodawcy i jego następców prawnych.

W odpowiedzi wniosek uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku w całości oraz zwrot kosztów postępowania według norm przepisanych. Uczestnik wniósł o uwzględnienie zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającej na prawie posadowienia i utrzymywania na położonej w miejscowości Z., gmina S., województwo (...) nieruchomości gruntowej obejmującej działki o numerach ewidencyjnych (...), dla których Sąd Rejonowy P. prowadzi księgę wieczystą o nr (...), linii wysokiego napięcia 220kV relacji P.-C., a także prowadzenia eksploatacji tej linii, a w tym prawie dostępu, wejścia, przechodu i przejazdu (w tym sprzętem ciężkim) osób przez spółkę upoważnionych, w celu dokonywania czynności związanych z konserwacją, remontem, modernizacją, przebudową, usuwaniem awarii linii, w tym dokonywania wymiany słupa lub innych niezbędnych elementów linii elektroenergetycznej oraz obowiązku znoszenia przez właścicieli nieruchomości ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia pasa technologicznego linii elektroenergetycznej o szerokości 50 metrów (2 x 25 metrów po każdej stronie osi linii), w tym zakazie wznoszenia w pasie technologicznym budynków mieszkalnych, budowli, zakazie utrzymania w pasie technologicznym drzew, krzewów i roślinności przekraczającej dopuszczalną wysokość, a także korzystania z nieruchomości w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi linii elektroenergetycznych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska.

Postanowieniem z dnia 28 lutego 2020 r., wydanym w sprawie o sygn. akt VII Ns 791/17, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu:

1. oddalił wniosek,
2. zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania 1.647 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,
3. nakazał ściągnąć od wnioskodawcy na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu 633.43 zł tytułem zwrotu tymczasowo wyłożonych kosztów sądowych.

Apelację od tego postanowienia wywiódł repozent wnioskodawca, zaskarżając je w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez niewłaściwą ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

- art. 292 k.c. w zw. z art. 285 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 2, art. 21 ust. 2, art. 31 ust. 2 i art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez przyjęcie, że wskazane przepisy mogą stanowić podstawę nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu w okresie przed 3 sierpnia 2008 r.,
- art. 140 k.c. w zw. z art. 2, art. 21 ust. 2, art. 31 ust. 2 oraz art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 1 Protokołu dodatkowego numer 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności poprzez nieuwzględnienie aspektu konstytucyjnie gwarantowanej ochrony prawa własności, co skutkuje odstępstwami od tej zasady naruszającymi prawa wnioskodawców także w zakresie, w jakim treść art. 140 k.c. chroni ich prawo własności,
- art. 336 k.c. poprzez przyjęcie, że uczestnik postępowania przez cały okres, przez który biegł termin zasiedzenia, legitymował się posiadaniem samoistnym służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu,
- art. 172 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że uczestnik postępowania w dniu nabycia przedmiotowych urządzeń elektroenergetycznych na własność, tj. w dniu 7 stycznia 1991 r. legitymował się dobrą wiarą prowadzącą do zasiedzenia służebności z dniem 7 stycznia 2011r.

W związku z powyższym apelujący wniósł o:

- I. zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

1. ustanowienie na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. i jej następców prawnych służebności przesyłu w zakresie wskazanym w art. 305¹ k.c. i przebiegu opisanym na mapie ewidencyjnej za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 4.312.800 zł, płatnym na rzecz wnioskodawcy jednorazowo od uczestnika postępowania w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się postanowienia, a obejmującej napowietrzną linię elektroenergetyczną wysokiego napięcia 220 kV P. - C. przebiegającą przez teren działek nr (...) wraz z elementami naziemnymi. Łączna długość linii na nieruchomości (...) wynosi 1.044 m, a szerokość pasa technologicznego wynosi 50 metrów (po 25 m w każdą stronę licząc od osi linii), przy czym służebność przesyłu miałaby polegać na istnieniu urządzeń przesyłowych, linii napowietrznych, kabla energetycznego umożliwiających używanie, korzystanie i pobieranie pożytków z urządzeń elektroenergetycznych, jak również na prawie swobodnego dostępu do tych urządzeń przez pracowników służb eksploatacyjnych i konserwacyjnych w celu usuwania drobnych awarii, wykonywania bieżących prac eksploatacyjnych i konserwacyjnych.

2. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za I i II instancję,

a ewentualnie

II. o uchylenie wyżej zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W **odpowiedzi na apelację** uczestnik postępowania wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy jako ponownie rozpoznający sprawę w granicach zaskarżenia, w pełni podzielił dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w aktach, poczynione na tej podstawie ustalenia faktyczne, uznając je za własne, jak i wyrażoną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ocenę prawną, przyjmując tym samym, że zarzucane apelacją uchybienia są nieuzasadnione.

Podkreślić należy, że w uzasadnieniu podniesionych w apelacji zarzutów wskazano na szereg twierdzeń i okoliczności, które koncentrują się w zasadzie na powieleniu dotychczas prezentowanego stanowiska przez wnioskodawcę. Stanowiły one też przedmiot szczegółowego rozpoznania, albowiem Sąd Rejonowy w sposób bardzo obszerny odniósł się do poszczególnych zagadnień związanych zarówno z dopuszczalnością, a także przesłankami do stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu. Co przy tym istotne, nie zakwestionowano w jej treści dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, a skarżący skoncentrował się na zarzutach dotyczących rozważań prawnych o zastosowaniu przedmiotowej instytucji. Apelujący zarzucił, że Sąd Rejonowy w sposób nieuprawniony przyjął, że przed dniem 3 sierpnia 2008 r., tj. w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 116, poz. 731), dopuszczalne było zasiedzenie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Jednocześnie podniósł, że niezasadne było przyjęcie, że uczestnik postępowania przez cały okres biegu terminu zasiedzenia był posiadaczem służebności (przy czym w uzasadnieniu apelacji wnioskodawca wskazał, że nie można w tej sytuacji mówić o posiadaniu samoistnym, albowiem zachodziło posiadanie zależne z mocy dorozumianego użyczenia), a także zakwestionował dobrą wiarę uczestnika postępowania.

Konstrukcja prawna służebności przesyłu została wprowadzona do porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. w przepisach art. 305¹ -305⁴ k.c. Przepisy te ukształtowane zostały z jednoznaczną intencją potwierdzenia dotychczasowej praktyki orzeczniczej, która konsekwentnie przyjmowała możliwość ustanowienia na nieruchomości służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na niej urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej. Kluczowe znaczenie dla ukształtowania się

tego poglądu miały uchwały Sądu Najwyższego: z dnia z dnia z 17 stycznia 2003 r. (III CZP 73/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142) oraz z dnia 7 października 2008 r. (III CZP 89/08, Biul. SN 2008, nr 10, s. 7). Przyjęto w nich, że możliwe jest nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o cechach odpowiadających służebności przesyłu, uregulowanej następnie w art. 305¹ – 305⁴ k.c. Dla analizowanego zagadnienia prawnego szczególnie istotne znaczenie ma druga z tych uchwał, w której posłużono się określeniem „służebność odpowiadająca treści służebności przesyłu” oraz dopuszczono nabycie jej przez zasiedzenie na rzecz przedsiębiorcy. Stanowisko to było zgodnie podzielane w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lipca 2012 r., II CSK 752/11, z dnia 18 kwietnia 2012 r., V CSK 190/11).

W każdym razie przesłankami obu praw są: samoistne posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu bądź służebności przesyłu oraz upływ oznaczonego w ustawie czasu, czyli 20 lub 30 lat (do dnia 1 października 1990 r. były to okresy 10 i 20 lat), w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy złej wierze (art. 172 k.c. w zw. z art. 292 k.c.), przy czym dla ustalenia tej drugiej przesłanki ma znaczenie nie wiedza posiadacza o tym, kto jest właścicielem obciążonej nieruchomości, ale jego przekonanie co do tego, czy przysługuje mu wykonywane prawo (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 maja 2004 r., III CSK 496/02).

Uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. jako następca prawny przedsiębiorstwa państwowego podniósł zarzut zasiedzenia służebności mającej obciążać nieruchomość stanowiącą obecnie własność wnioskodawcy Uniwersytetu (...) w P.. Przez nieruchomość wnioskodawcy (działki nr (...)) przebiega linia przesyłowa wchodząca w skład przedsiębiorstwa wnioskodawcy. Urządzenia napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 220 kV P.-C. stanowią całość funkcjonalną, są widocznym i trwałym urządzeniem w rozumieniu art. 292 k.c. Linię wybudowano i rozpoczęto jej eksploatację w 1969 roku, od tego czasu działa nieprzerwanie i nie zmieniała swojego przebiegu. W wyniku przekształceń podmiotowych i własnościowych ostatecznie właścicielem tych urządzeń stał się uczestnik postępowania, czego również nie zakwestionowano na etapie składania apelacji.

Wskazać należy, a na co już zwrócił uwagę Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia, że w niniejszej sprawie o możliwości zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu w okresie poprzedzającym wejście w życie przepisów art. 305¹ -305⁴ k.c., a więc przed dniem 3 sierpnia 2008 r., wypowiedział się już przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem wydanym w dniu 17 lipca 2018 r. pod sygn. akt XV Cz 777/18. Stwierdzono w nim, że w orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych przyjęty został ugruntowany pogląd, że dopuszczalne jest nabycie przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Przez uchylene postanowienia o zawieszeniu postępowania, które Sąd Okręgowy w Poznaniu uznał za niecelowe z uwagi na okres, jaki upłynął od skierowania do Trybunału Konstytucyjnego pytań prawnych połączonych w sprawie o sygn. akt P 10/16, a także na możliwość wznowienia postępowania w trybie art. 401¹ k.p.c. w przypadku wydania przez Sąd Rejonowy orzeczenia niezgodnego z Konstytucją RP czy ratyfikowaną umową międzynarodową, rozstrzygnięto o prawidłowości badania okresu przed 3 sierpnia 2008 r. jako tego, w którym mógł biec termin zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Mając powyższe na względzie i odnosząc się do pierwszego z zarzutów apelacji, podnieść w tym miejscu należy, że ustawowe dookreślenie wcześniej obowiązującej praktyki orzecniczej skutkowało ustaleniem treści norm prawnych – przepisów o służebnościach gruntowych – w odniesieniu do stanów faktycznych związanych z urządzeniami przesyłowymi. W ten sposób nastąpiła swego rodzaju rekonstrukcja, czyli odtworzenie treści norm prawnych wynikających z przepisów, przy czym rekonstrukcja ta nie stanowiła instrumentu ustawodawczego, zarezerwowanego dla właściwych organów. Z perspektywy systemu prawa wprowadzenie art. 305¹-305⁴ k.c. oznaczało uszczegółowienie treści przepisów prawa i nie wiązało się z wprowadzeniem nowych norm prawnych, które znacząco odbiegałyby od norm obowiązujących już wcześniej w ramach ogólnej regulacji służebności gruntowych. Powyższe względy nie pozwalają uznać za słuszne zarzutów odnoszących się do naruszenia konstytucyjnych zasad ochrony własności, niedziałania prawa wstecz, zaufania obywateli do państwa etc. Normatywne podstawy dla służebności gruntowej o

treści służebności przesyłu istniały przed dniem 3 sierpnia 2008 r., choć wówczas ta odmiana służebności gruntowej takiej nazwy nie nosiła, przynajmniej w języku aktów prawnych.

W tej sytuacji, zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą, nabycie przez posiadacza służebności na wyżej opisanej podstawie jest usprawiedliwione ochroną porządku prawnego, co pozwalało uznać, że choć następuje bez rekompensaty dla właściciela, ograniczenie to jest zgodne z Konstytucją RP. Także regulacje przewidujące nabycie przez posiadacza prawa na skutek niezakwestionowanego długoterminowego posiadania są zgodne z interesem społecznym i nie naruszają art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (por. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 30 sierpnia 2007 r. w sprawie J.A. Pye (Oxford) Ltd v. The United Kingdom, nr 44302/02; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 36/13, OSNC 2014 nr 3, poz. 24, str. 27). Własność, chociaż jest najszerszym prawem rzeczowym o charakterze bezwzględnym, co ma podstawę zarówno w Konstytucji, jak i aktach międzynarodowych, nie ma jednak charakteru absolutnego. Może bowiem doznać ograniczenia treści i wykonywania, w przypadkach ustawowo określonych. Przykładem takiego ograniczenia jest właśnie ustanowienie albo stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej, w tym służebności przesyłu, lub - przed dniem 3 sierpnia 2008 r. - służebności odpowiadającej jej treścią (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2020 r., V CSK 476/18, z dnia 28 lutego 2019 r. V CSK 401/18, z dnia 24 stycznia 2019 r. II CSK 740/17, z dnia 4 grudnia 2018 r. IV CSK 216/18, z dnia 21 stycznia 2015 r., IV CSK 203/14).

Podniesiona przez apelującego argumentacja w zakresie zarzutu, iż błędnie Sąd I instancji przyjął, że uczestnik postępowania przez cały okres biegu terminu zasiedzenia legitymował się posiadaniem samoistnym służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, również okazała się nieuzasadniona. Uszło bowiem jego uwadze, że zasiedzenie służebności przesyłu nie jest związane z samoistnym posiadaniem, ale posiadaniem zależnym polegającym właśnie na posiadaniu w zakresie prawa służebności przesyłu. Mówi o tym treść art. 352 § 1 k.c., zgodnie z którym kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem tej służebności. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi zatem o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się zgodnie z art. 336 k.c. jako posiadanie zależne.

Sąd Okręgowy zauważa również, że cytowane przez pełnomocnika wnioskodawcy orzecznictwo Sądu Najwyższego przeczy powoływanej przez niego argumentacji. Nie budzi bowiem wątpliwości, że w uchwale z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 50/17, choć stwierdzono, że nabycie na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych własności urzędów nie powoduje uzyskania przez przedsiębiorstwo z mocy prawa służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, to jednak w poczynionych dalej rozważaniach nie wykluczono nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia. Równocześnie powołany przez skarżącego wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2010 r., sygn. akt II CSK 439/09, w którym przesądzono o konieczności posiadania tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości w zakresie służebności, nie przystawał do realiów niniejszej sprawy, gdyż dotyczył nie zasiedzenia służebności, a wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z cudzej rzeczy.

Bez znaczenia dla stwierdzenia zasiedzenia służebności jest powołane przez wnioskodawcę okoliczność nieregulowania danin publicznych z tytułu zajmowanej części nieruchomości oraz zakres jego użytkowania przez wnioskodawcę w obszarze pasa eksploatacyjnego i brak sprzeciwu uczestnika postępowania co do tych działań. Apelujący powyższe przejawy władztwa, przy uwzględnieniu również faktu, że firmy działające na zlecenie i w imieniu uczestnika postępowania zwracają się o wyrażenie zgody na wejście na teren spornej nieruchomości celem konserwacji urządzeń i dokonania czynności zabezpieczających, traktuje jako swoisty brak przejawu woli będącej kryterium odróżniającym posiadanie samoistne od posiadania zależnego. Przede wszystkim zauważenia wymaga, że istotnie, jak wynika z zeznań świadka J. K., na które zresztą powołano się w apelacji, w roku 2016 i 2018 firmy zewnętrzne wykonały stosowne prace na nieruchomości (odpowiednio konserwacja słupów z wymianą przewodów oraz wycinka gałęzi), przy czym pierwsza z nich wystąpiła o zgodę na dokonanie prac. Uszło jednak uwadze skarżącego, że powyższe sytuacje nastąpiły już po dacie zasiedzenia służebności. Przede wszystkim jednak, a na co zwrócono uwagę już wcześniej, apelujący w sposób błędny interpretuje kwestię posiadania. Sąd Okręgowy zauważa ponownie, że w sprawie

badano posiadanie uczestnika w zakresie służebności, a zatem wywody dotyczące posiadania samoistnego nie mają tu zastosowania.

Odnosząc się wreszcie do ostatniego z zarzutów, w ocenie Sądu Okręgowego, należało podzielić zapatrywanie Sądu I instancji, iż posiadanie służebności miało cechy posiadania w dobrej wierze. Przypomnieć należy, że o dobrej lub złej wierze posiadacza, jako przesłance zasiedzenia, decyduje chwila uzyskania posiadania i ewentualna późniejsza zmiana świadomości posiadacza pozostaje bez wpływu na tę ocenę i w konsekwencji na długość okresu niezbędnego do zasiedzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2003 r. III CZP 35/03). Zmiana takiej świadomości w toku posiadania może mieć z kolei znaczenie przy rozpatrywaniu żądania opartego o art. 224 k.c., nie zaś przy ocenie przesłanki nabycia służebności poprzez zasiedzenie. Oceny charakteru posiadania dokonywać zatem należy w odniesieniu do dnia 7 stycznia 1991 r. roku, kiedy to w myśl niekwestionowanych ustaleń Sądu Rejonowego uczestnik postępowania objął w posiadanie urządzenia przesyłowe posadowione na nieruchomości będącej wówczas własnością Skarbu Państwa (a obecnie wnioskodawcy).

Dobra wiara polega na błędnym, ale usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu o przysługiwaniu posiadaczowi określonego prawa, a okoliczności, które takie przekonanie wywołują mogą istnieć także przed objęciem nieruchomości w posiadanie. Poprzednik prawny uczestnika postępowania miał świadomość, że urządzenie przesyłowe, z którego korzysta bez sprzeciwu kogokolwiek, zostało zbudowane w ramach realizacji zadań państwowych na nieruchomości Skarbu Państwa, za jego zgodą. Korzystanie z tego urządzenia przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania (gdy stanowił on jeszcze przedsiębiorstwo państwowe) było zatem w pełni legalne i nie wymagało żadnych dodatkowych czynności prawnych. Poprzednik prawny uczestnika posiadał także wiedzę o tym, że urządzenie przesyłowe jako składnik jego przedsiębiorstwa zostało przez niego nabyte, oraz że korzystanie z cudzej nieruchomości nie napotykało żadnych przeszkód ze strony Skarbu Państwa jako ówczesnego właściciela nieruchomości. W tych okolicznościach poprzednik prawny uczestnika postępowania obejmując w posiadanie nieruchomość Skarbu Państwa w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu, nie miał podstaw do przypuszczeń, że korzystając w takim zakresie z nieruchomości narusza prawa jej właściciela. To zaś daje podstawy do przyjęcia, że objęcie w posiadanie nieruchomości w zakresie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu nastąpiło w dobrej wierze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r. V CSK 320/12) i że wnioskodawca nie obalił domniemania dobrej wiary wynikającego z art. 7 k.c.

W analizowanym stanie faktycznym, trafny jest zatem wniosek Sądu Rejonowego, że uczestnik (...) S.A. z siedzibą w K. nabył przez zasiedzenie służebność przesyłu, gdyż jego poprzednik prawny posadził urządzenia przesyłowe na cudzym gruncie będąc w dobrej wierze. Przebiegające nad nieruchomością urządzenia napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 220 kV P.-C. zostały usytuowane w 1969 r., a nieruchomość w tym czasie stanowiła własność Skarbu Państwa. Wobec okoliczności, że nieruchomość zarówno w chwili usytuowania na niej linii elektroenergetycznej, jak i w okresie późniejszym była własnością państwową, przedsiębiorstwa państwowe, będące poprzednikami prawnymi wnioskodawcy, mając w zarządzie te urządzenia, korzystały z tych działek w zakresie niezbędnym do ich eksploatacji w ramach konstrukcji jednolitej własności państwowej i wykonywały tylko uprawnienia należące do sfery mienia państwowego. Korzystanie to było więc oparte na odpowiednim tytule prawnym. Za rozważaniami Sądu Rejonowego wskazać należy, że przekształcenie zarządu, w odniesieniu do budynków, innych urządzeń i lokali znajdujących się na gruntach Skarbu Państwa - w prawo własności, następowało na podstawie art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami i wywłaszczeniu (Dz. U nr 79, poz. 464), która weszła w życie w dniu 5 grudnia 1990 r., a co do innych składników majątkowych nastąpiło na podstawie ustaw określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych lub przepisów odnoszących się do pewnych rodzajów rzeczy, a taką regulacją w odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych była ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1991 r., nr 2, poz. 6), która weszła w życie w dniu 7 stycznia 1991 r. Dopiero zatem powyższymi aktami prawnymi przyznano państwowym osobom prawnym, którym przysługiwało prawo zarządu, zdolność nabywania we własnym imieniu wszelkich praw majątkowych uwłaszczając je na posiadanym

mieniu będącym dotychczas majątkiem państwowym, prawem użytkowania wieczystego gruntu i prawem własności urządzeń i budynków.

Na marginesie zauważyć należy, że powołane na poparcie zarzutów w powyższym zakresie orzecznictwo obejmowało zgoła odmienne stany faktyczne, w których to nabycie następowało wobec nieruchomości należącej do osoby prywatnej, podczas gdy w sprawie niniejszej budowa urządzeń przesyłowych została zrealizowana przez Skarb Państwa na należącym do niego gruncie, który nadal w dniu 7 stycznia 1991 r. stanowił własność państwową.

W takiej sytuacji, wbrew zarzutom apelacji, uczestnik postępowania był w dobrej wierze w chwili wejścia w życie cytowanej ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, tj. 7 stycznia 1991 r., kiedy to objął w posiadanie sporne urządzenia przesyłowe. Dwudziestoletni termin zasiedzenia służebności upłynął więc w dniu 8 stycznia 2011 r., gdy była już uregulowana w kodeksie cywilnym instytucja służebności przesyłu.

W tym stanie rzeczy apelacja jako niezasadna nie mogła skutkować postulowaną w apelacji zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego orzeczenia.

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego, z uwagi na jego wynik oraz sprzeczność interesów wnioskodawcy i uczestnika, orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., zasądzając od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania zwrot kosztów wynagrodzenia pełnomocnika uczestnika w kwocie 240 zł ustalone na podstawie § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Alina Szymanowska Agnieszka Śliwa Tomasz Żak